

67. NATJECANJE MLADIH TEHNIČARA

Državno natjecanje - 2025. godina

Tehnička kultura 7. razred – STROJARSKE KONSTRUKCIJE

Tema: ARHIMEDOV VIJAK ZA VODU

RADNA LISTA

Nositelj teme: Josip Funarić

Uvod: Arhimedov vijak za vodu je crpka za vodu u obliku zavoja vijka. Pri okretanju vijka se voda diže od donjega kraja prema gornjemu i curi kod najgornjeg zavoja. Arhimedov vijak se često tijekom povijesti upotrebljavala za premještanje vode u kanale za natapanje.

Zadatak:

Tvoj zadatak je da u vremenu od 360 min. izradiš Arhimedov vijak za vodu po sljedećem redoslijedu:

- Kontrola materijala
- O crtavanje, rezanje, turpijanje, točkanje, bušenje i zakivanje pozicija
- Montaža
- Ispitivanje funkcionalnosti tehničke tvorevine

Prilikom rada koristit ćeš pribor za o crtavanje, alat za obradu metala i drveta te obrađivati materijal s popisa. Prije početka rada provjeri imaš li sve što ti je potrebno:

SREDSTVA ZA RAD	
materijal	pribor, alat i zaštitna sredstva
<ul style="list-style-type: none"> • Aluminijski UNP profil UNP10x10x1,5x280 mm – 1 kom. • Aluminijski UNP profil UNP15x15x2x140 mm – 1 kom. • Poci nčani lim • Laminat 6x107x230 mm - 1 kom. • Samokočiva matica M5 poci nčana DIN 985 – 2 kom. • Vijak s upuštenom glavom M5x16 za imbus ključ, križni ili plosnati odvijač – 4 kom. • Vijak M4x12 DIN 933 – 1 kom. • Vijak M5x20 DIN 933 – 4 kom.	<ul style="list-style-type: none"> • Crtaća igla za obilježavanje na limu • Olovka za o crtavanje na drvetu • Alkoholni flomaster za o crtavanje 0,5 – 1 mm • Pomično mjerilo metalno • Bravarski kutnik • Metalno ravnalo • Turpija za metal plosnata i okrugla Ø3 mm • Točkalo • Čekić • Kliješta za blok zakovice • Škare za rezanje lima

<ul style="list-style-type: none"> • Vijak M5x25 DIN 933 – 2 kom. • Matica M5 DIN 934 – 6 kom. • Zakovica 3,2 – 6 kom. • Podloška M5 DIN 9021 – 6 kom. • Matica M4 – 1 kom. • Plastika 2x20x50 – 2 kom. • Plastika 2x20x31 – 2 kom. • Plastika 2x35x50 – 1 kom. 	<ul style="list-style-type: none"> • Škare za rezanje papira • Modelarski nožić (skalpel) – za rezanje plastike • Brusni papir razni gradacije 100 i više • Trenutno ljepilo 3g • Kombinirana kliješta i kliješta za savijanje (špicasta ili poluokrugla) • Metalna podloga za točkanje približnih dimenzija 150x150 mm • Drvena podloga za bušenje približnih dimenzija 10x200x200 mm • Bravarski metalni škripac - jači (duljine čeljusti 100 mm – vidi sliku 1) • Drveni ulošci za škripac i savijanje lima • Stolarske stege za pričvršćivanje škripca i izratka za stol – 3 kom. • Ručna pila za rezanje metala (lučna – duljine lista pile 300 mm – vidi sliku 2) • Odvijač križni i plosnati za vijak (ovisno o vijcima) • Svrdla za metal Ø2, Ø3, Ø3,5, Ø4, Ø4,5, Ø5, Ø5,5, Ø6, Ø6,5 Ø8 i Ø12 mm • Svrdla za drvo Ø3, Ø4, Ø5 i Ø6mm • 2 viličasta ključ OK10 (za šesterokutne matice M6 – po mogućnosti okasto - viličasta) • 2 viličasta ključa OK7 (za šesterokutne matice M4 – po mogućnosti okasto - viličasta) • 2 viličasta ključa OK5,5 (za šesterokutne matice M3 – po mogućnosti okasto - viličasta) • 2 viličasta ključa OK8 (za šesterokutne matice M5 – po mogućnosti okasto - viličasta) • Aku bušilica (sa pričuvnom baterijom)
---	--

Napomena: primjeni sve mjere zaštite i posebno pripazi na rad s oštrim i šiljatim predmetima. Prilikom rada koristi zaštitne rukavice i naočale. Škripac i stolarske stege služe za prihvata i stezanje pozicija.

OPERACIJSKA LISTA

Upute i redoslijed postupaka za izradu:

	Radni postupak	Pribor i alat	Upute za rad
1.	Kontrola točnosti pripremljenog materijala.	Metalno ravvalo.	Provjeriti dimenzije pripremljenog materijala.
2.	Ocrtavanje, rezanje, turpijanje, točkanje, rezanje i bušenje poz.3 -10.	Ručna pila za rezanje metala, bravarski kutnik, pribor za ocrtavanje, škripac, stege za pričvršćivanje škripca, turpija za metal, svrdla, škare za lim	Ocrtavanje, rezanje, brušenje i turpijanje reznih bridova poz.3 – 10. Bušenje poz. 3 - 10 Važno: turpijom poravnati i skinuti rezne bridove od bušenja. Oštre rubove na provrtima pozicija skinuti ručno svrdlima $\phi 8$ i $\phi 12$.
3.	Kontrola	Kontrola i bodovanje izrađenih poz.3 – 10 od strane državnog povjerenstva.	
4.	Izrezivanje šablona	Škare i modelarski nožić	Prema kutu savijanje izrezati šablone za savijanje poz.7 i 10
5.	Savijanje poz.6. – 10.	Ulošci za savijanje, škripac.	Prema nacrtu saviti pozicije.
6.	Kontrola	Kontrola i bodovanje izrađenih poz.6 - 10 od strane državnog povjerenstva.	
7.	Montaža sklopa 1 - zakivanje	Kliješta za zakovice, zakovice	Sastaviti zakivanjem poz.6, 7 i 8
8.	Montaža sklopa 2 - lijepljenje	Plastika i trenutno ljepilo	Lijepljenjem sastaviti u sklop poz.19, 20 i 21
9.	Montaža	Ključevi, odvijači i kliješta za zakivanje.	Na poz.1 postaviti i vijcima učvrstiti poz.5 i 10. Postaviti i vijcima spojiti poz. 3, 4 i 9. Postaviti vijak i ručicu poz.1 i 2. Postaviti sklop 1 zakivanjem. Napomena: prije zakivanja provjeriti montažnu funkcionalnost.
10.	Provjera funkcionalnosti	Sklop modela	Postaviti sklop na stol i u vijak postaviti kuglicu $\phi 6$ okretanjem ručice kuglicu podići do vrha vijka tako da iz vijka ispadne u sklop 2
!	Tijekom cijelog postupka izrade praktičnog zadatka potrebno je voditi računa o mogućim izvorima opasnosti kako bi se izbjegle moguće ozljede. Obvezno se mora koristiti propisana zaštitna oprema te radne operacije izvoditi na maksimalno siguran način za učenika.		